

Scheiden wonen en zorg: voorbeeld Antaris

Wolbrandtskerkweg, Amsterdam

Het project Wolbrandtskerkweg is een kleinschalige woonvorm voor 24 mensen met psychogeriatrische klachten. De cliënten wonen in vier groepswoningen in een flat aan de Wolbrandtskerkweg in Amsterdam Osdorp. Bewoners betalen maandelijks huur en servicekosten. Ook het levensonderhoud is voor eigen rekening. Het project is onderdeel van zorgorganisatie Antaris.

Principiële keuze

De keuze voor scheiden wonen en zorg is een principiële, vertelt directeur Cees van der Togt van Antaris. Als het wonen onder de volkshuisvesting valt, zijn er verschillen mogelijk zoals die er ook bij gewone woningen zijn. De een woont kleiner, de ander groter. De een heeft genoeg aan een simpele woning, de ander is meer gesteld op luxe en kan zich dat permitteren. Nu gebeurt het kleinschalig wonen nog in de sociale sector, maar het is goed mogelijk dat er differentiatie gaat plaatsvinden.

Bij het scheiden van wonen en zorg komen bewoners in aanmerking voor subsidies, zoals huursubsidie en subsidies voor woningaanpassingen. Corporaties kunnen besluiten een onrendabele top voor lief te nemen, al dan niet gecompenseerd door winst uit een koopproject. Dit kunnen ze ook voor een groepswoning doen. "Wij kunnen deze projecten niet alleen realiseren", zegt Van der Togt. "Als corporaties niet meewerken, lukt het niet. Groepswoningen in de sociale huursector vragen van partijen dezelfde inspanning als andere sociale huurwoningen."

Een ander aspect is dat het feit dat de cliënt zijn of haar eigen woning bewoont, gevolgen heeft voor de relatie tussen zorgverlener en cliënt. De bewoner (en diens familie) is verantwoordelijk voor de woning. De zorgverlener is op bezoek in die woning, de bewoner is er de baas. De cultuur in de woning is daardoor anders dan die in de instelling.

Bezwaren

Veel bezwaren tegen het scheiden van wonen en zorg zijn inmiddels opgelost, constateert Van der Togt. "Je hoort vaak dat de verschillende kosten en regelingen veel rompslomp geven, zoals huursubsidie, bijzondere bijstand, kwijtschelding, enzovoort. Dat is waar, maar dat heb je ook als je zelfstandig woont. Wij lossen dat op door goede samenwerking met de lokale welzijnsorganisatie. Die ondersteunt bewoners en hun familie."

Er zijn ook wel wat knelpunten. En belangrijk probleem is dat de indicatiestelling niet goed aansluit bij de speciale doelgroep. De zorgbehoefte is vergelijkbaar met mensen die intramuraal verblijven. Het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) indiceert echter verschillende functies die bij elkaar meestal niet voldoende ruimte geven voor de begeleiding en verzorging. Het CIZ moet ruimer indiceren of er moet een 'full package financiering' komen voor deze doelgroep.

Financiering en kosten

Antaris heeft voor het project Wolbrandtskerkweg met het zorgkantoor een overeenkomst gesloten die dezelfde uitwerking heeft als 'full package financiering'. Antaris komt daarmee uit. Bij de start van een groepswoning zijn er nog wel wat financiële knelpunten. Zo kun je de inrichting van het gezamenlijk deel van de groepswoning - stoffering, wasmachine, droger, enzovoort - niet volledig verhalen op de eerste bewonersgroep. Antaris heeft dit opgelost door fondsen te werven. Volgens Van der Togt hangt er genoeg geld boven de markt, "maar je moet het wel weten te vinden." Daarnaast is in de servicekosten een bedrag opgenomen voor de vervanging van apparatuur.

De totale kosten voor de cliënt (niveau 2005) bedragen in totaal 858 euro:

- 425 euro huur
- 320 euro levensonderhoud
- 112 euro persoonlijke uitgaven

Daar staat een kale AOW van 835 euro tegenover en 35 euro vakantiegeld per maand. Ongeveer tweederde van de bewoners ontvangen dan ook huurtoeslag. "Men komt uit met wat ruimte voor privé uitgaven", aldus Van der Togt.

Hij verwacht dat tegen de tijd dat de volgende Antaris-projecten worden opgeleverd (in 2007) de regelgeving zodanig is aangepast, dat zij gebruik kunnen maken van full package financiering. Anders gaat hij met het CIZ aan de slag om de indicatiestelling in overeenstemming te krijgen met de werkelijke behoeften van de bewoners. "Geen onbegaanbare weg", oordeelt hij, "maar wel ingewikkelder."

Meer informatie over Antaris?